

Listopadowe oceny działalności prezydenta, PKW oraz ustępującego parlamentu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W listopadzie¹ oceny ustępującego Sejmu oraz Senatu okazały się wyraźnie lepsze niż w poprzednich miesiącach. W porównaniu z trzema kampanijnymi miesiącami lekko pogorszyły się oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy.

OCENY DZIAŁALNOŚCI PARLAMENTU

W listopadzie ponad jedna trzecia dorosłych Polaków (36%) pozytywnie oceniła działalność ustępującego Sejmu, jednak nadal większość badanych (54%) ma o jego pracy zdanie negatywne. Co dziesiąty z ankietowanych (10%) nie umie ocenić pracy posłów. W porównaniu z październikiem pozytywne oceny pracy Sejmu wzrosły o 8 punktów procentowych, jednocześnie o 5 punktów spadła liczba opinii negatywnych. To najlepsze oceny Sejmu tej kadencji od ponad trzech lat (podobne były w sierpniu 2020 roku).

Choć postrzeganie izby wyższej parlamentu poprawiło się w nieco mniejszym stopniu, to ogólny układ ocen Senatu wygląda lepiej niż izby niższej. W listopadzie pozytywnie o pracy Senatu wyrażało się niemal dwie piąte badanych (39%), a tylko niewiele wyższy odsetek ocenił ją krytycznie (42%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (403) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 listopada 2023 roku na próbie liczącej 1072 osoby (w tym: 59,9% metodą CAPI, 24,2% – CATI i 16,0% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

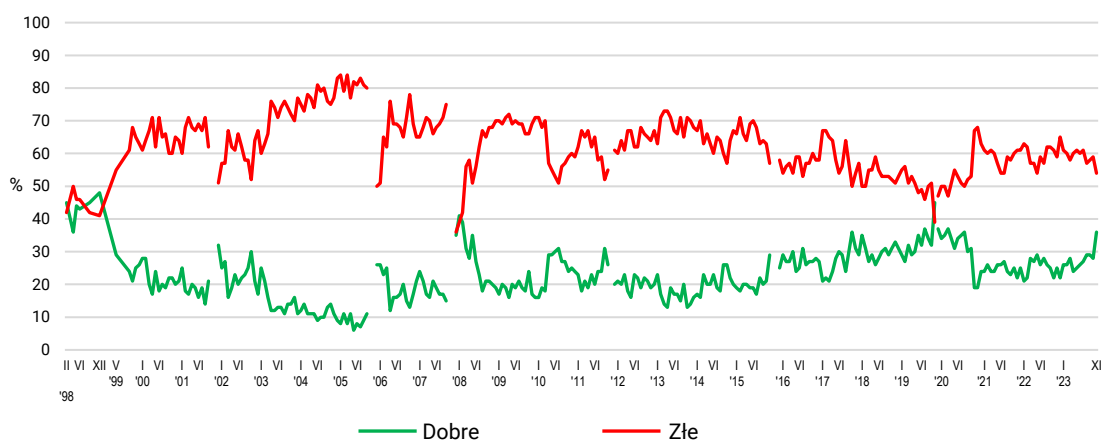
Polakom trudniej jest ocenić pracę izby wyższej – większy odsetek niż w przypadku Sejmu nie podjął się ocenić jej działalności (19%). W zestawieniu z wynikami z ubiegłego miesiąca udział respondentów pozytywnie wypowiadających się o pracy senatorów wzrósł o 5 punktów procentowych, natomiast o 4 punkty spadła liczba głosów krytycznych.

TABELA 1

Oceniane instytucje	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań														Zmiany X – XI 2023
		2022			2023											
		X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
w procentach																
Sejm	Dobre	22	25	22	26	26	28	24	25	26	27	29	29	28	36	+8
	Złe	61	59	65	61	60	58	60	61	60	61	57	58	59	54	-5
	Trudno powiedzieć	17	16	13	13	14	14	16	14	13	12	14	13	13	10	-3
Senat	Dobre	29	32	32	33	33	32	29	34	33	37	31	33	34	39	+5
	Złe	49	49	50	46	48	46	51	47	49	45	48	48	46	42	-4
	Trudno powiedzieć	22	19	18	21	19	22	19	19	18	18	21	19	20	19	-1

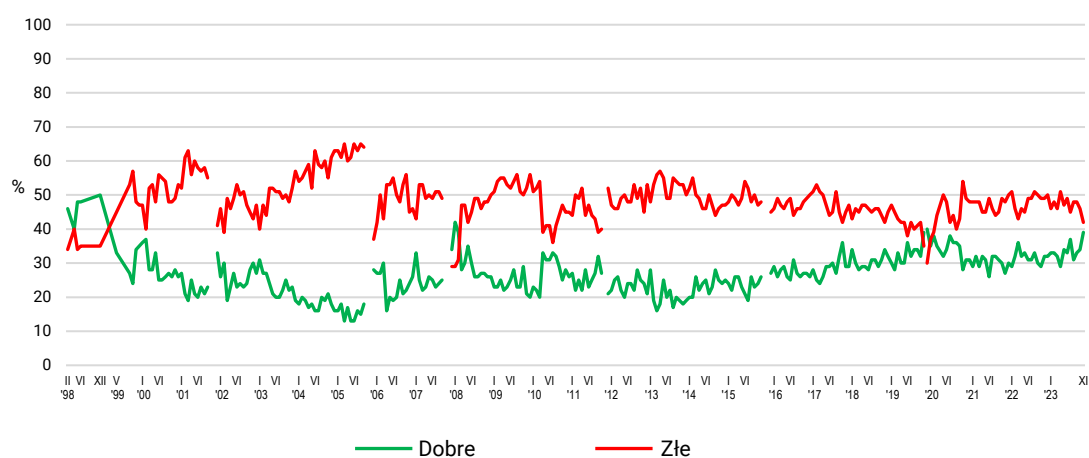
CBOS

RYS. 1. Oceny działalności Sejmu

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

RYS. 2. Oceny działalności Senatu

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Z działalności ustępującego Sejmu jednoznacznie zadowoleni są tylko wyborcy ugrupowania, które miało w nim większość, czyli zjednoczonej prawicy. Wśród wyborców PiS wraz z koalicjantami ponad cztery piąte pozytywnie ocenia pracę odchodzącego Sejmu (83%), a tylko nieliczni (9%) wyrażają na ten temat opinię przeciwną. W elektoratach pozostałych ugrupowań zdecydowanie przeważające są opinie negatywne, przy czym najbardziej krytyczni są zadeklarowani wyborcy KO oraz Lewicy (po 91% złych ocen).

TABELA 2

Na kandydata którego komitetu wyborczego głosował(a) Pan(i) w wyborach do Sejmu?*	Oceny działalności Sejmu		
	Dobre	Złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
KW Prawo i Sprawiedliwość	83	9	8
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	25	73	2
KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe	10	83	7
KW Nowa Lewica	5	91	4
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	4	91	5
Odmowa/Trudno powiedzieć/Oddziałem głos nieważny	31	45	23
Niegłosujący	37	46	17

* Pominięto odpowiedzi „Inny komitet wyborczy”

Z aprobatą o pracy posłów relatywnie częściej wypowiadają się ankietowani o prawicowych poglądach politycznych, uczestniczący w praktykach religijnych co najmniej raz w tygodniu, badani o najniższych dochodach na osobę w rodzinie (do 1499 zł *per capita*), a poza tym osoby mające wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe, mieszkańcy wsi, respondenci po 54 roku życia, a wśród grup społeczno-zawodowych – emeryci i robotnicy niewykwalifikowani.

Z kolei niezadowolenie z działalności Sejmu dominuje wśród osób o lewicowych i centrowych poglądach politycznych, nieuczestniczących lub uczestniczących tylko sporadycznie w praktykach religijnych, respondentów z wykształceniem wyższym lub średnim, w młodym lub średnim wieku (do 44 roku życia), mieszkańców miast liczących co najmniej 20 000 mieszkańców. Wśród grup społeczno-zawodowych najbardziej krytycznie ustępujący Sejm oceniają przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści, pracownicy administracyjno-biurowi, osoby pracujące na własny rachunek, technicy i średni personel, pracownicy usług, a także uczniowie i studenci. Negatywne opinie częściej niż przeciętnie pojawiają się wśród ankietowanych uzyskujących najwyższe dochody *per capita* (3000 zł lub więcej) – zob. tabelę aneksową 1.

Odwrotnie wyglądają oceny działalności ustępującego Senatu. W przypadku izby wyższej lepiej oceniają ją zwolennicy ugrupowań opozycyjnych, mających w nim przewagę. Korzystniejsze niż przeciętnie oceny działalności izby wyższej rejestrujemy w elektoratach Koalicji Obywatelskiej oraz Nowej Lewicy. Jednak o ile w elektoracie KO przeważają opinie pozytywne, o tyle wśród sympatyków Nowej Lewicy oceny pozytywne i negatywne równoważą się. Przewagę opinii negatywnych znajdujemy natomiast wśród sympatyków pozostałych ugrupowań, w tym Trzeciej Drogi i najbardziej krytycznego wobec działalności Senatu ugrupowania – Konfederacji WiN.

TABELA 3

Na kandydata którego komitetu wyborczego głosował(a) Pan(i) w wyborach do Sejmu?*	Oceny działalności Senatu		
	Dobre	Złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	57	33	10
KW Nowa Lewica	44	44	12
KW Prawo i Sprawiedliwość	39	44	17
KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe	34	43	23
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	27	60	13
Odmowa/Trudno powiedzieć/Oddałem głos nieważny	23	44	33
Niegłosujący	35	41	24

* Pominęto odpowiedzi „Inny komitet wyborczy”

OCENY DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA

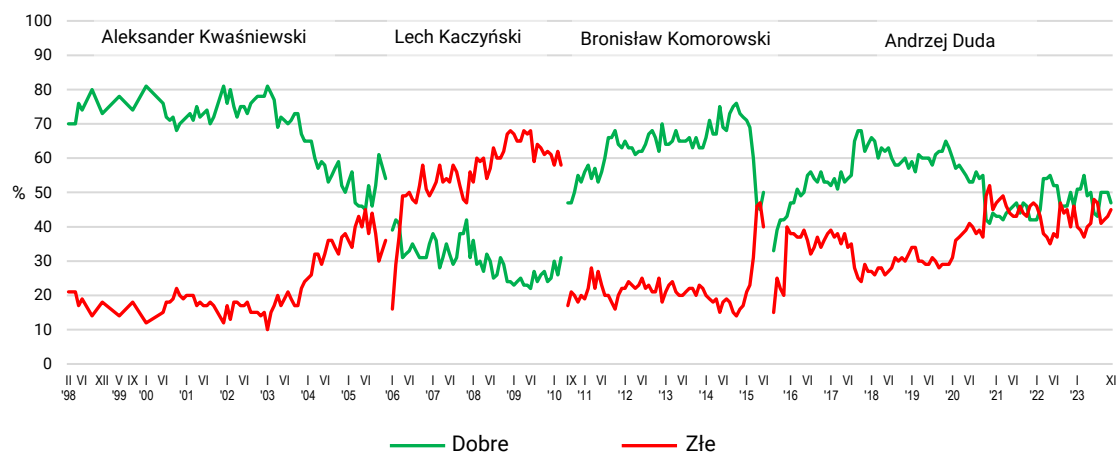
Po trzech miesiącach stabilnych ocen, kiedy to połowa ankietowanych pozytywnie postrzegala działalność prezydenta, zaś liczba ocen krytycznych wynosiła nieco ponad dwie piąte wskazań, w listopadzie notowania głowy państwa minimalnie się pogorszyły. Obecnie opinie pozytywne o działalności prezydenta Andrzeja Dudy (47%) tylko nieznacznie przeważają nad głosami krytycznymi (45%). W porównaniu z listopadem odsetek dobrych ocen zmniejszył się o 3 punkty procentowe, zaś liczba opinii krytycznych wzrosła o 2 punkty.

TABELA 4

Oceny działalności prezydenta	Wskazania respondentów według terminów badań														Zmiany X – XI 2023
	2022			2023											
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
	w procentach														
Dobre	46	50	46	51	51	55	49	50	44	43	50	50	50	47	-3
Złe	45	40	46	40	39	37	40	41	48	47	41	42	43	45	+2
Trudno powiedzieć	9	10	8	9	10	8	11	9	8	9	9	8	7	8	+1

CBOS

RYS. 3. Oceny działalności prezydenta

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Jednoznacznie pozytywną opinię o prezydenturze Andrzeja Dudy mają wyborcy Prawa i Sprawiedliwości, a także – choć mniej zdecydowanie – osoby bierne politycznie, niebiorące udziału w wyborach. Natomiast najbardziej negatywnie działania Andrzeja Dudy na stanowisku pierwszej osoby w państwie oceniają wyborcy Nowej Lewicy, KO, Trzeciej Drogi, a także w większości zwolennicy Konfederacji.

TABELA 5

Na kandydata którego komitetu wyborczego głosował(a) Pan(i) w wyborach do Sejmu?*	Oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy		
	Dobre	Złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
KW Prawo i Sprawiedliwość	96	2	1
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	41	51	8
KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe	20	67	14
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	10	88	2
KW Nowa Lewica	5	87	9
Odmowa/Trudno powiedzieć/Oddałem głos nieważny	47	38	15
Niegłosujący	55	31	14

* Pominięto odpowiedzi „Inny komitet wyborczy”

W równie silnym stopniu ocenę aktywności prezydenta Andrzeja Dudy różnicuje poparcie dla jego kandydatury w ostatnich wyborach prezydenckich. Elektorat Andrzeja Dudy z 2020 roku zdecydowanie pozytywnie ocenia jego działania, podczas gdy osoby głoszące wówczas na Rafała Trzaskowskiego mają przeciwne zdanie. Co ciekawe, osoby wtedy niegłoszące są w swych opiniach na ten temat równo podzielone.

TABELA 6

Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich w 2020 roku	Oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy		
	Dobre	Złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Głoszący na Andrzeja Dudę	86	10	4
Głoszący na Rafała Trzaskowskiego	6	91	4
Odmowa/Trudno powiedzieć/Oddałem głos nieważny	33	40	27
Niegłoszący	43	43	14

Oceny poszczególnych elektoratów w wyborach prezydenckich i partyjnych przekładają się na zróżnicowania poglądów politycznych na skali lewica-prawica. Pozytywnie działania prezydenta postrzega ponad trzy czwarte osób o poglądach prawicowych, natomiast negatywnie jego dorobek ocenia prawie taka sama liczba respondentów określających swoje poglądy jako lewicowe, a także większość lokujących się w centrum sceny politycznej.

Głosy aprobaty dla prezydenta są także częstsze niż przeciętnie wśród osób uczestniczących w praktykach religijnych przynajmniej raz w miesiącu, najmniej zarabiających (do 1499 zł na osobę w rodzinie), gorzej wykształconych (z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym), starszych wiekiem (powyżej 54 roku życia), a także mieszkańców wsi.

Z kolei negatywne oceny posunięć prezydenta częściej niż przeciętnie pojawiają się wśród badanych najlepiej zarabiających (4000 zł i więcej na osobę w rodzinie), młodych i w średnim wieku (liczących poniżej 45 lat), mieszkańców dużych i średnich miast (mających co najmniej 20 000 mieszkańców), respondentów z wyższym wykształceniem oraz osób w ogóle nieuczestniczących w praktykach religijnych. W grupach społeczno-zawodowych dobre zdanie o działalności prezydenta mają renciści, robotnicy niewykwalifikowani, emeryci oraz rolnicy, natomiast krytycznie postrzegają je w większości: specjaliści z wyższym wykształceniem i kadra kierownicza, pracownicy administracyjno-biurowi, technicy i średni personel oraz pracownicy usług (zob. tabelę aneksową 3).

OCENY DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

W związku z październikowymi wyborami parlamentarnymi w tym miesiącu zapytaliśmy Polaków także o ocenę działalności Państwowej Komisji Wyborczej. Po przeprowadzeniu przewidzianych prawem procedur wyborczych (poza skargami wyborczymi) ponad dwie trzecie ankietowanych (69%) pozytywnie oceniło działalność Państwowej Komisji Wyborczej, tylko nieliczni (14%) mieli na temat jej działań negatywną opinię.

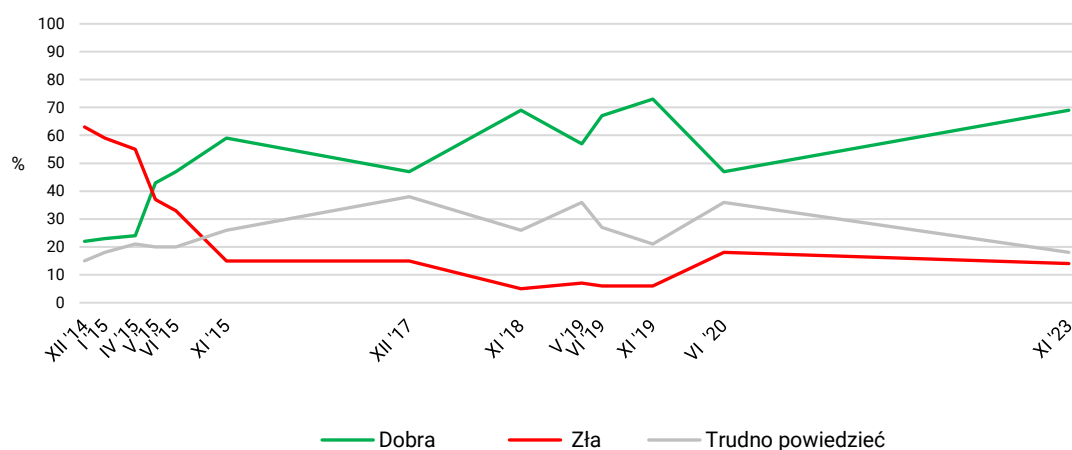
Tegoroczne notowania PKW są, ogólnie rzecz biorąc, dużo lepsze niż były w czerwcu 2020 roku, po przeprowadzeniu dwóch tur wyborów prezydenckich. Natomiast są minimalnie gorsze w porównaniu z ocenami po wyborach parlamentarnych w 2019 roku.

TABELA 7

Oceny działalności Państwowej Komisji Wyborczej	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2014	2015					2017	2018	2019			2020	2023
	XII	I	IV	V	VI	XI	XII	XI	V	VI	XI	VI	XI
	w procentach												
Dobra	22	23	24	43	47	59	47	69	57	67	73	47	69
Zła	63	59	55	37	33	15	15	5	7	6	6	18	14
Trudno powiedzieć	15	18	21	20	20	26	38	26	36	27	21	36	18

CBOS

RYS. 4. Oceny działalności Państwowej Komisji Wyborczej

Opinie o działalności PKW są obecnie w niewielkim stopniu zróżnicowane ze względu na naturę polityczną. Nieco lepiej oceniają ją osoby o poglądach prawicowych (77% wskazań pozytywnych) niż lewicowych (63%). W elektoratach partyjnych dobre zdanie o jej działalności mają zarówno wyborcy rządzącego dotychczas ugrupowania (PiS), jak i zwolennicy Konfederacji Wini, Trzeciej Drogi czy KO. Jedynie wyborcy Nowej Lewicy wyróżniają się, jeśli idzie o poziom krytycyzmu wobec PKW, jednak i w tym przypadku większa część ocenia tę instytucję pozytywnie.

TABELA 8

Na kandydata którego komitetu wyborczego głosował(a) Pan(i) w wyborach do Sejmu?*	Oceny działalności Państwowej Komisji Wyborczej		
	Dobre	Złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
KW Prawo i Sprawiedliwość	79	8	13
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	79	9	11
KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe	77	10	12
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	67	19	14
KW Nowa Lewica	49	22	28
Odmowa/Trudno powiedzieć/Oddałem głos nieważny	73	14	13
Niegłosujący	47	16	38

* Pominęto odpowiedzi „Inny komitet wyborczy”

Ogólnie rzecz biorąc, Polacy mają zdecydowanie pozytywną opinię o działalności Państwowej Komisji Wyborczej. Opinie te są dużo lepsze niż po ostatnich wyborach prezydenckich, ale zarazem nieco gorsze niż po poprzednich wyborach parlamentarnych. Ostatnie notowania ustępującego Sejmu rejestrowane w listopadzie okazały się wyraźnie lepsze niż w poprzednich miesiącach. W nieco mniejszym stopniu poprawiły się także opinie o Senacie. Natomiast w porównaniu z trzema ostatnimi miesiącami w listopadzie lekko pogorszyły się oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy.

Opracował

Krzysztof Pankowski